

Intenzívna ošetrovateľská starostlivosť z pohľadu hlavnej odborníčky MZ SR

Helena Gondárová-Vyhničková

Brno, 16.11.2019

Nová legislatíva

- Vyhláška MZ SR č. **95/2018** ktorou sa určuje **rozsah praxe** poskytovanej sestrou a PA
- Vyhláška MZ SR č. **20/2018** ktorou sa ustanovuje **minimálny počet lôžok na účely poskytovania oše. starostlivosti v ZSS**
- Vyhláška MZ SR č. **92/2018** ktorou sa ustanovujú indikačné **kritériá na poskytovanie oše. starostlivosti v ZSS...**
- Vyhláška MZ SR č. **89/2018** ktorou sa vydáva zoznam zdravotníckych **pomôcok predpisovaných sestrou**
- **Zákon č. 351/2018** ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z (**mzdy**)
- Vyhláška MZ SR č. **74/2019** – „**hodnotenie ASV**“ od 15.3.2019
- **LP/2019/154** Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004
Zodpovedná osoba v ZSS, Dlhodobá starostlivosť, Klinický audit v ZZ ...

-
- Nariadenie vlády SR č. **34 / 2018**, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 296 / 2010 Z. z. o **odbornej spôsobilosti**sústave **špecializačných** odborov a sústave **certifikovaných** pracovných činností...
 - **Opatrenie – výnos o „MPN“** - prac. stretnutia (opakovane, !!! r. 2008)
 - **Prílepky zákonov (bez legislatívneho procesu !!!)**
 - Zákon o liekoch **2018** (**zdrav. asistent premenovaný na praktickú sestru**)
 - Zákon o psychotropných látkach **2018** (**praktická sestra na amb. prakt. lekára**)...

VYHLÁŠKA č. 95/2018 Ministerstva zdravotníctva SR

ktorou sa určuje

rozsah ošetrovateľskej praxe

poskytovanej **sestrou**

samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v
spolupráci s lekárom

a

rozsah praxe pôrodnej asistencie

poskytovanej pôrodnou asistentkou

samostatne, samostatne na základe indikácie lekára
a v spolupráci s lekárom

účinná od: 1. 4. 2018

ktorou sa určuje
rozsah ošetrovateľskej praxe
poskytovanej sestrou

Sestra (každá)

samostatne na základe indikácie lekára

- odoberá biologický materiál ako kapilárnu krv, krv z **periférnej žily**, krv z centrálného žilového katétra,
- **odstraňuje stehy z primárne zhojenej rany,**
- **zavádza kanylu do periférnej žily,**
- **ruší kanylu z periférnej žily,**

ktorou sa určuje
rozsah ošetrovateľskej praxe
poskytovanej sestrou

sestra

samostatne na základe indikácie lekára

- aplikuje parenterálnu výživu,
- aplikuje lieky **intravenózne**
na intravenózne podanie lieku sestrou
! nie je potrebné poverenie lekára
- **!!! transfúzie krvi, krvných derivátov a kontrastných látok nemôže** podávať ani po poverení lekárom!

sestra

špecialistka

VYHLÁŠKA č. 95/2018 Ministerstva zdravotníctva SR

ktorou sa určuje

rozsah ošetrovateľskej praxe

poskytovanej sestrou

- **indikuje** a vykonáva **výmenu a zrušenie** kanyly z periférnej žily, (neindikuje zavedenie !)
- aplikuje medikamentóz. liečbu v **dávkovacom rozmedzí *** a **farmakologickom zložení na základe indikácie lekára a po posúdení potreby osoby a vyhodnocuje účinnosť liečby.**

Dávkovacie rozmedzie musí byť uvedené lekárom **písomne**
napr. Furosemid 20 mg po 6 – 8 hodinách

Noradrenalín 5 – 10 ml /hod.

- *posudzuje potreby osoby.....*
- *zodpovedá za určenie a realizáciu individuálneho ošetrovateľského plánu osoby,*
- *navrhuje a indikuje preventívne opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti a stabilizácie zdravotného stavu osoby*
- *navrhuje a indikuje intervencie a postupy v rámci poskytovania ošetr. starostlivosti osobe...*

- *indikuje odber biologického materiálu po konzultácii s lekárom,*
- *indikuje a predpisuje zdravotnícke pomôcky*
- *indikuje ošetrovanie primárne sa hojacej rany,*

Riadenie a organizácia

NARIADENIE VLÁDY SR č. 34 / 2018
ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR
č. 296 / 2010 Z. z.

4. V § 12 odsek 4 znie:

„(4) **Riadenie a organizáciu ošetrovateľskej praxe** 13) vykonáva **sestra**, ktorá získala

- a) odbornú spôsobilosť na výkon **odborných** pracovných činností podľa § 11 ods.1 písm. c) (**VŠ II. st. ošetr.**),
- b) odbornú spôsobilosť na výkon **špecializovaných** pracovných činností **v niektorom** zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č.3 časti D písm. a) a
- c) odbornú spôsobilosť na **riadenie a organizáciu** zdravotníctva v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 4 časti D **alebo najmenej pätnásťročnú odbornú prax.**“.

SÚSTAVA ŠPECIALIZAČNÝCH ODBOROV A SÚSTAVA CERTIFIKOVANÝCH PRACOVNÝCH ČINNOSTÍ

Sestra

špecializačné odbory s minimálnou dĺžkou trvania špecializačného štúdia **jeden rok**

- **anestéziológia a intenzívna starostlivosť**
- **intenzívna ošetrovateľská starostlivosť o dospelých**
- **intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v neonatólogii**
- **intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii**
- **ošetrov. star. o dospelých**
- **inštrumentovanie v operačnej sále**
- **ošetrovateľská starostlivosť v komunitě**
- **ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii**
- **ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii**
- **Perfuziológia**
- **po VŠ II - revízne ošetrovateľstvo**

„Základné záväzné postupy a podmienky pre vlastný výkon anestézie“

uvádzajú:

„Pri akomkoľvek spôsobe podávania anestézie musí byť prítomný na anestéziologickom pracovisku kvalifikovaný anestéziológ (anestéziológ v príprave na kvalifikačnú atestáciu) a anestéziologická sestra.“

Jeden anestéziologický tím (lekár – sestra) musí podávať v tom istom čase anestéziu len jednému pacientovi, teda jeden tím smie podávať anestéziu len jednému pacientovi.“

Iný postup je non lege artis ale 60+ % sestier na SK to robí takto.

Prax: až 237 (64,23 %) respondentov celoslovenského výskumu sa vyjadrilo, že v ich nemocnici **jeden lekár anesteziológ poskytuje v službe počas noci a víkendov lekársku starostlivosť na operačných sálach + lôžkovú časť (lôžka resuscitačnej a intenzívnej starostlivosti) + konziliárne služby v nemocnici.** Teda v prípade, že potrebuje anesteziológ počas operácie ide poskytnúť starostlivosť na inom úseku, sestra na operačnej sále vedie nie legislatívne upravenú nonphysician anaesthesiu (výskum, Gondárová-Vyhničková, 2014).

!!! Rozsah nelegálnej páce na anestetických úsekoch

MPN

Oddelenie	Počet obsadených lôžok na jednu sestru 	Počet obsadených lôžok na jedného zdravotníckeho asistenta /sanitára Denná zmena	Počet obsadených lôžok na jedného zdravotníckeho asistenta /sanitára Nočná zmena
JIS pre dospelých	3	10	0
JIS pre deti	3	10	0
JIS o novorodencov	3	10	10
JRS a JVS o novorodencov	2	10	10
AIM	2	10	10
DAIM	2	10	10
Koronárna jednotka	2	10	10

Zdroj: Výnos MZ SR č. 09812/2008-OL

Je snaha ANS ešte viac navýšiť počet pacientov, ktorým má už preťažená sestra poskytovať starostlivosť.

Je to krok na satbilizáciu sestier?

Európska federácia sestier - organizácia, ktorá zastrešuje odborníkov v ošetrovatelstve v európskom regióne, uvádza zdravotníckeho asistenta ako jeden článok

4 - stupňovej ošetrovateľskej starostlivosti:

Európska federácia sestier vydáva odporúčania na základe **praxe založenej na dôkazoch.**

zahraničie
- praktická sestra
(Mgr., Dr.)

slovenská
praktická sestra

praktická sestra - Practise Nurse alebo Nurse practitioner

je sestra s pokročilou praxou,

ktorá má **magisterský titul** alebo **doktorát**.

Je to **najvyššia** kategória sestry.

Venuje sa predovšetkým podpore a udržiavaniu zdravia prostredníctvom diagnostiky a liečby akútnych ochorení a chronických ochorení.

EÚ odborníci

Prax založená na dôkazoch
(Evidence Based Medicine, EBM)

SK odborníci

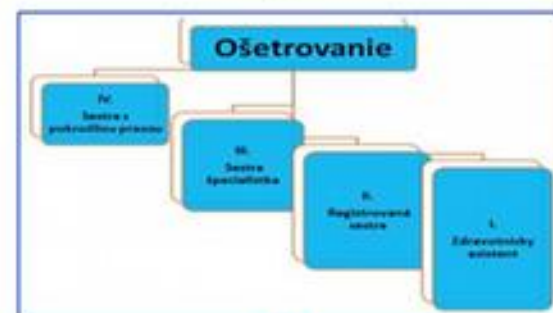

SK prax

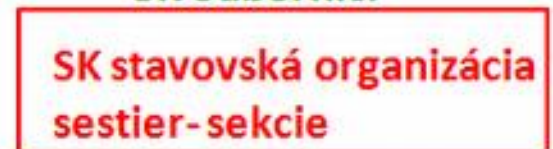

EÚ odborníci

Prax založená na dôkazoch
(Evidence Based Nursing, EBN)

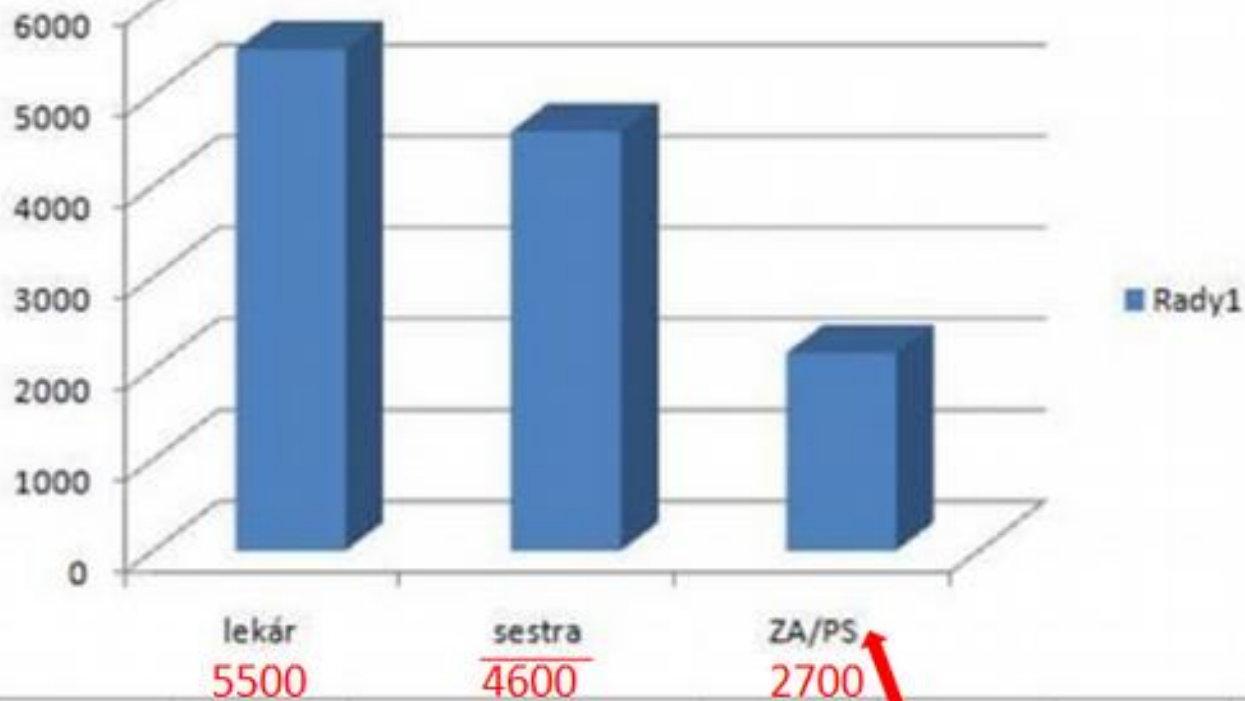
SK odborníci

??? SK prax

Počet hodín odbornej prípravy zdrav. pracovníkov

Neregulované povolanie s odb. prípravou

2700 hod. nemôže byť sestra (ani praktická)

Európska komisia vo formálnej výzve žiada SR aby praktickú sestru naspäť premenovala na zdravotníckeho asistenta a nezvyšovala mu kompetencie lebo je to v **rozpore s direktívou EÚ !**

 EURÓPSKA KOMISIA GENERÁLNY SEKRETARIÁT		25. 01. 2019 1463
ACCUSÉ DE RÉCEPTION Nom <i>Jana Křávková</i> (en caractères d'imprimerie) REÇU LE SIGNATURE <i>[Signature]</i>		V Bruseli dňa SG-Greffe(2019) D/
Vec: Formálna výzva – porušenie č. 2018/2304		STÁLE ZASTÚPENIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRI EURÓPSKEJ ÚNII Avenue de Cortenberg, 107 1000 BRUXELLES BELGIQUE
Generálny sekretariát si Vás dovoľuje požiadať, aby ste pripojený list odovzdali pánovi ministrovi zahraničných vecí.		

- **Neplatnosť slovenskej legislatívy?**
- **Obchádzanie legislatívy – príklad pre sestry – fatálne dôsledky pre pacientov...**

V súlade s článkom 31 ods. 3 smernice 2005/36/ES odborná príprava sestier zodpovedných za všeobecnú starostlivosť predstavuje celkovo najmenej tri roky štúdiá a zahŕňa aspoň 4 600 hodín teoretickej a klinickej odbornej prípravy.

Hoci sa zdá, že dĺžka odbornej prípravy „sestry“ [podľa transpozičných ustanovení bodu D. A) prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 296/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov] spĺňa požiadavky článku 31 ods. 3, odborná príprava „praktickej sestry“ zjavne nie je v súlade so smernicou, pretože pozostáva zo sekundárnej odbornej prípravy zdravotníckeho asistenta (bod T. prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 296/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Koncepcia zdravotnej starostlivosti v odbore AIM (2007)

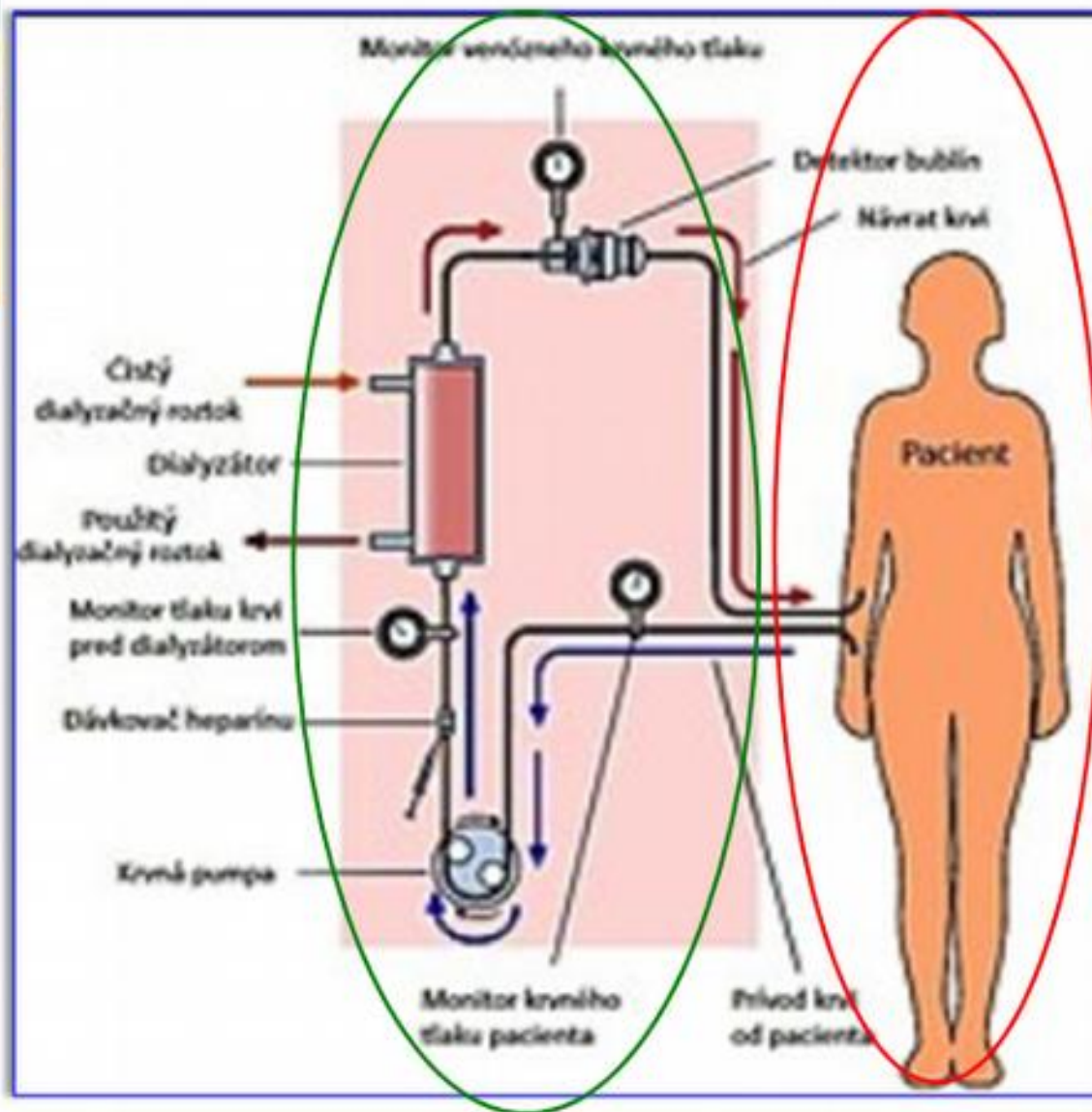

- na zabezpečenie intenzívnej starostlivosti je potrebná **trvalá prítomnosť lekára** so špecializáciou v špecializačnom odbore pre pracoviská AIM
- kvalifikačným predpokladom pre výkon funkcie vedúceho lekára pracoviska AIM je **špecializácia v špecializačnom odbore AIM.**
- nerieši trvalú prítomnosť sestry pri lôžku kriticky chorého pacienta koncepcia
- absentujú kvalifikačné predpoklady pre výkon funkcie vedúcej sestry pracoviska AIM
= nie je v súlade s inou legislatívou
- ... a iné

sestra špec. pre HD

Sestra špec. AaIS

CVVHD u pacientov v intenzívnej starostlivosti

OAIM pracovisko

HD strediská

sestra OAIM

sestra HD (ok)

sestra HD (ok)

nemá odb. spôsobilosť na HD

= nelegálne

riešenie cez EBN

1. Umožniť sestram s AaIS výkon CVVHD - **vylučujem**
Neg.: ohrozenie pacientov; sestry nemajú to odb. prípravu cez aktred. Program (! NV SR o odbor, spôsobilosti), nespokojnosť sestier – AiS sestry nemajú také výhody ako HD sestry - ich destabilizácia
2. **Sestry absolvujú ešte II. špecial. - star. o HD pacienta** (AaIS špe. majú mať všetky ak robia špec. výkony)
Neg.: Mnohé poznatky by získavali duplicitne
3. **Rozšíriť AiS špecializáciu o výkony CVVHD a iné kontin. elim. metódy, ktorých viac** (pozri nižšie)
Neg.: ak by sa pridali všetky kontin. elim. metódy, vznikla by prepchatá špecializácia, predĺženie ŠŠ pre všetky sestry - aj pre tie, ktoré CVVHD... nerobia - ale za analýzu a zváženie to stojí treba zohľadniť aj MPN – ak má mať AaIS sestra takýchto dvoch (nie je výnimka ani 4), tak je to výrazné ohrozenie bezpečnosti pacientov až riadená eutanázia
skôr by som bola za vytvorenie spoločnej AaIS pre dospelých + deti + novorod. – rovnaká problematika + širšie uplatnenie sestier
4. * **Vytvoriť certifikačné štúdium „Starostlivosť o pacienta na akútnych eliminačných metódach“**
a) CRRT - CVVHD, CVVH, SCUF, CVVHDF,
b) pečeň - hemoperfúzia – pri otravách...
c) plazmaferéza – napr. pri myasténii gravis...
výh.: * kratšie ako špecializácia; absolvujú len tie sestry, ktoré to potrebujú – týka sa to asi 5 OAIM
* rýchlejšie – za kratšiu dobu sa odstráni právny problém bez obmedzovania starostlivosti
* príplatok pre sestry za certifik. činnosti
neg.: * možno nižší počet študentov – aj perfuziológia má nižší počet študentov - po saturovaní pracovísk by sa nemuselo certif. št. otvárať každý rok

Konštruktívne kroky?

Zmeny:

~~Odbor ošetrovateľstva~~ MZ SR

- ~~Riaditeľka Odberu ošetrovateľstva~~ MZ SR

PhDr. Darina Dányiová, dipl. s.

ministerská sestra

Riešenie nedostatkov v odbore ?

Hlavní odborníci MZ SR

sú **nezávislí odborníci**,

ktorí sa riadia **Štatútom hlavných a krajských odborníkov**,

v ktorom sa uvádza aj nasledovné:

v spolupráci s ministerstvom sa podieľajú

- na vypracúvaní návrhov a na realizácii hlavných smerov rozvoja v príslušnom odbore,
- na preberaní záväzných aktov Európskej únie (EÚ) do legislatívy SR,
- na riešení a plnení úloh vyplývajúcich z odporúčaní WHO, Rady Európy a iných medzinárodných inštitúcií,
- na príprave právnych predpisov.

(....kiaľ by to tak bolo....)

Riešenie nedostatkov v odbore

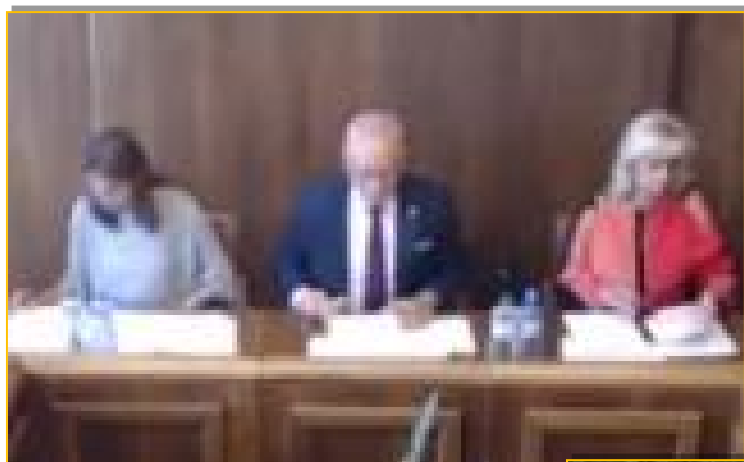
Na základe *Štatútu hlavných a krajských odborníkov* by som uvítala uplatnenie **oprávnenia** na **výkon kontrolnej činnosti zdravotníckych zariadení** na základe písomného poverenia ministerstva.

Doposiaľ som na to nedostala poverenie MZ SR aj keď je na MZ SR mnoho podnetov na riešenie.

Aktivity odborov lekárov a sestier

 NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

[Národná rada](#) [Predseda](#) [Podpredseda](#) [Poslanci](#) [Vybory](#) [Schôdze](#) [Zákony](#) [Dokumente](#)

[Poslanci](#) / [Zoznam poslancov](#) / [Detaily poslancov](#)

Mgr. Elena Červeňáková

Meno	Titul
Elena	Mgr.
Prezvisko	
Červeňáková	
Kandidovala za	
OBYČAJNÉ LUDIA a nezávislé osobnosti (OLCANO-NOVIA)	
Narodený(á)	Národnosť
1. 3. 1959	slovenská
Bydlisko	Mesto

Sestry v politike – cesta k napredovaniu ošetrovateľstva

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

PATIENT

Weight _____ Height _____

Age _____ Sex _____

Medical History

- Diabetes
- Hypertension
- Heart Disease
- Asthma
- Allergies
- Anemia
- Arthritis
- Back Pain
- Cancer
- Depression
- Dizziness
- Fatigue
- Headaches
- Incontinence
- Irritable Bowel Syndrome
- Kidney Disease
- Liver Disease
- Menstrual Problems
- Nausea
- Pain
- Skin Conditions
- Sleep Apnea
- Stroke
- Thyroid Problems
- Valvular Problems
- Vision Problems
- Weight Gain
- Xeroderma

OCIP